

JAARLIJKS CONGRES – VERSLAVINGSPROBLEMATIEK – 2^E EDITIE

5 maart 2020
Mercure, Zwolle

Programma

09.15 uur Registratie en ontvangst met koffie en thee
10.00 uur Opening door dagvoorzitter Dr. Guido van de Luitgaarden
10.15 uur Prof. Dr. Jacqueline Vink [Radboud Universiteit Nijmegen] - Erfelijke factoren bij verslavend gedrag
11.00 uur Prof. Dr. Vincent Hendriks [Brijder] - De relatie tussen verslaving en (andere) psychiatrische problematiek
11.45 uur Pauze
12.15 uur Dr. Tibor Brunt [Universiteit van Amsterdam] - Verslaving en groepsdruk
13.00 uur Lunchbuffet
14.00 uur Deelsessieronde 1
Deelsessie 1A Drs. Murat Can [Esens GGZ] - Verslaving bij niet westerse migranten
Deelsessie 1B Bernard van 't Klooster [Novadic-Kentron] - Motiverende gespreksvoering
15.00 uur Pauze
15.30 uur Deelsessieronde 2
Deelsessie 2A Dr. Victor Buwalda [Novadic-Kentron] - Preventie en behandeling bij alcoholverslaving
Deelsessie 2B Drs. Ellen Rosenberg [Inforsa] - Verslaving en ouderschap
16.30 uur Afsluiting
17.00 uur Einde

Sprekers en hun bijdrage

Prof. Dr. Jacqueline Vink

Bijdrage: De invloed van erfelijke factoren

Jacqueline is hoogleraar psychopathologie van Kind en Gezin aan de Radboud Universiteit te Nijmegen. Zij is expert op het gebied van genetische kwetsbaarheid voor verslaving. Zij studeerde biologie aan de VU en gebruikte in haar rol als moleculair bioloog, epidemiologische technieken voor haar onderzoek naar de invloed van genen in relatie tot verslaving.

Jacqueline gaat in op de rol van erfelijke factoren die van belang zijn bij middelengebruik en verslaving. Wat is bekend uit wetenschappelijk onderzoek en wat kun je als professional hiermee in de praktijk?

Prof. Dr. Vincent Hendriks

Bijdrage: Verslavingsinterventies

Vincent is als bijzonder hoogleraar Verslaving en Psychiatrische Comorbiditeit bij Jeugdigen verbonden aan Curium-LUMC. Met zijn leeropdracht bij het LUMC wil Vincent Hendriks het onderzoek en onderwijs op het gebied van verslaving bij jongeren stimuleren en de samenwerking tussen de jeugdpsychiatrie, jeugdverslavingszorg en academische setting versterken. Hij richt zich daarbij vooral op de effectiviteit van bestaande en nieuwe verslavingsinterventies, de psychologische en (neuro)biologische processen die daaraan ten grondslag liggen, en de mogelijkheden om interventies beter af te stemmen op deelgroepen jongeren. Naast onderzoek verzorgt hij onderwijs op het gebied van verslaving bij het LUMC en de UL. Vincent Hendriks is tevens werkzaam als hoofd van het Parnassia Addiction Research Centre (PARC) bij Brijder Verslavingszorg. Hij is lid van de stuurgroep van Stichting Resultaten Scoren (het landelijke kenniscentrum op het gebied van verslaving) en lid van de Erkenningscommissie Justitiële Interventies.

Het ontwikkelstadium van een verslaving en persoonskenmerken zijn van belang bij het al dan niet slagen van een behandeling. Vincent gaat in deze presentatie in op gebruik en effectiviteit van bestaande en nieuwe verslavingsinterventies.

Dr. Tibor Brunt

Bijdrage: Verslaving, een gevolg van groepsdruk of opvoeding?

Tibor Brunt heeft een biomedische achtergrond en studeerde aan de Universiteit van Amsterdam (UvA). Daarna heeft hij onder meer gewerkt aan de UvA als docent en later als onderzoeker bij de afdeling Criminologie. In 2005 is hij als wetenschappelijk medewerker begonnen bij het Trimbos instituut op het gebied van drugs en verslaving. In 2009 is Tibor een promotietraject gestart bij Wim van den Brink bij de afdeling Psychiatrie aan het Academisch Medisch Centrum van de UvA. Dit traject heeft hij na drie jaar succesvol afgerond en in 2012 heeft hij de doctorsgraad verkregen binnen de Geneeskunde. Vanaf 2008 heeft hij talloze publicaties geschreven binnen de domeinen verslaving, druggebruik en drugsmisbruik met de focus op psychofarmacologische effecten. Hij heeft ook een certificaat als psychofarmacoloog (2008). Daarnaast heeft Tibor talloze lezingen verzorgd als keynote spreker en nascholingen voor onder meer artsen, verpleegkundigen, ambulancepersoneel en GGZ professionals. Hij heeft meerdere hoofdstukken in medische handboeken op zijn naam staan en geaccrediteerde nascholingen, zowel mondeling als schriftelijk.

Het is bekend dat druggebruik in hoge mate samenhangt met de omgeving. Vooral als leeftijdsgenoten (peers) drugs gebruiken in de pubertijd en jongvolwassenheid is de kans op druggebruik aanzienlijk verhoogd. Dit verband is meerdere malen aangetoond in middelgrote en grote surveys of bevolkingsonderzoeken. Hoewel er geen discussie bestaat over het bestaan van dit verband is het lastiger om daarmee te oordelen dat druggebruik in de omgeving ook samenhangt met het ontstaan van problematisch druggebruik of verslaving. Er zijn beduidend minder onderzoeken gedaan naar deze correlatie en de resultaten zijn niet éénduidig. Er lijken voor het ontstaan van verslaving meerdere factoren van belang, en mogelijk factoren die een veel grotere invloed hebben op het ontstaan van verslaving. Enkele van die factoren zijn opvoeding, stress (op jonge en latere leeftijd), psychopathologie (het aanwezig zijn van andere mentale stoornissen), genetica en druggebruik van de ouder(s) en/of familie. Deze bijdrage gaat over enkele van die factoren en vergelijkt de invloed daarvan met de invloed van druggebruik bij leeftijdsgenoten.

Dr. Murat Can

Bijdrage: Verschillende aspecten van verslaving bij migranten

Murat Can is gespecialiseerd in interculturele vraagstukken. Hij werkte aanvankelijk als hulpverlener en coördinator allochtonen bij RIAGG-Zuid in Rotterdam en als psychotherapeut en coördinator bij GGZ Midden Brabant. Murat was wetenschappelijk medewerker bij het Trimbos Instituut en promoveerde in 2010 aan de Universiteit van Tilburg op een grootschalig promotieonderzoek onder allochtonen naar de kwaliteit van leven van migranten, hun psychische klachten en hun beleving van migrant zijn. Over deze onderwerpen publiceert hij veelvuldig en hij heeft inmiddels twee literatuurprijzen op zijn naam staan. Momenteel is Murat directeur Zorg, psychotherapeut en cognitief gedragstherapeut bij EsensGGZ

Migratie als een soort permanent tijdelijk verblijf, maakt mensen kwetsbaar voor het ontwikkelen van de psychische klachten, inclusief verslavingsproblematiek. Het bemoeilijkt ook het behandelproces hiervan. Hier spelen naast bekende taal en culturele problemen (ziektebeleving en hulpzoekgedrag) ook de beroemde 3 A's (Afstand, Achterstand en Achterstelling) een belangrijke rol. Het is niet alleen een probleem van minderheid (migrantgebonden) maar ook van meerderheid (autochtoon- en autochtone instellingengebonden). Zodoende krijgt het verslavingsprobleem andere functies en betekenissen bij migranten dan bij autochtonen en zelfs onder landgenoten in het land van herkomst. De oorzaken en gevolgen hiervan, de diagnostiek en de oplossingen hiervoor, hebben kort samengevat te maken met het acculturatie proces van migranten en interculturalisatie proces van de algemene samenleving en de maatschappelijke instellingen, w.o. de verslavingszorg. In deze deelsessie worden deze aspecten op een interactieve wijze nader toegelicht en worden praktische tips en tools aangereikt.

Bernard van 't Klooster

Bijdrage: Motiverende gespreksvoering bij verslaving

Bernard is senior preventiewerker (SKJ, jeugd en gezinswerker), voorlichter en adviseur bij Novadic-Kentron. Hij heeft ruime expertise in het werken binnen de geestelijke gezondheidszorg, het gemeentelijk sociale domein, jeugd, onderwijs en de eerstelijnszorg. In deze praktijkgerichte deelsessie wordt uitgelegd hoe motiverende gespreksvoering plaatsvindt bij jongeren die kampen met middelengebruik en verslaving. De werkpraktijk wordt gekoppeld aan casuïstiek op het gebied van jongeren middelenproblemen (inclusief gokken en gamen) en beginnende verslavingsproblematiek. Er is aandacht voor (vroeg)signalering van verslavingsgedrag en voor het gespreksmodel Moti-4.

Dr. Victor Buwalda

Bijdrage: Preventie en behandeling bij alcoholverslaving

Victor is psychiater en studeerde aan de Universiteit van Amsterdam. Hij heeft in de rol van arts gewerkt bij Jellinek en de Valeriuskliniek, waarna hij als afdelingspsychiater aan de slag ging bij Altrecht. Hij promoveerde op het onderwerp Routine Outcome Monitoring (ROM). Momenteel werkt Victor als geneesheer-directeur bij Novadic-Kentron en is als zodanig verantwoordelijk voor het medisch behandelklimaat binnen de organisatie.

Welke kennis en behandelmethodieken zijn beschikbaar in relatie tot preventie en behandeling van alcoholverslaving? Naast het delen van kennis volgen handvatten voor de praktijk.

Drs. Ellen Rosenberg

Bijdrage: Verslaving en ouderschap

Ellen is klinisch psycholoog en werkt als manager behandelzaken Forensische Ambulante Zorg (FAZ) Midden-Nederland bij Inforsa.

Tijdens deze bijdrage wordt uitgelegd hoe in de behandeling van cliënten met verslavingsproblemen aandacht besteed kan worden aan (het herstel van) de ouderrol van de cliënt. Er wordt gewerkt met voorbeelden uit de dagelijkse werkpraktijk.

Dr. Guido van de Luitgaarden

Bijdrage: Dagvoorzitter

Guido is opgeleid als sociaal-pedagogisch hulpverlener en werkte in die hoedanigheid onder meer in het sociaal-cultureel werk. Hij was gedurende 16 jaar als senior onderzoeker en docent werkzaam bij Zuyd Hogeschool, lectoraat Sociale Integratie. Guido promoveerde aan de University of Salford (VK) op een proefschrift over oordeels- en besluitvorming bij vermoedens van kindermishandeling. Sinds 2006 is hij verbonden aan het Euregionaal Congresburo en het Centrum voor Educatie en Supervisie. Daarnaast is hij echtgenoot en (pleeg)vader. Ook is hij voorzitter van de Raad van Toezicht van het Steunpunt Mantelzorg Zuid.